

ЗАКОН
О ПРАВИМА БОРАЦА, ВОЈНИХ ИНВАЛИДА И ПОРОДИЦА
ПОГИНУЛИХ БОРАЦА ОДБРАМБЕНО-ОТАЏБИНСКОГ РАТА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, начин и поступак за утврђивање статуса и права бораца, војних инвалида и чланова породица погинулих бораца и умрлих војних инвалида и чланова породица лица страдалих у вршењу војне службе или у вршењу активности у вези са том службом, начин обезбјеђивања новчаних средстава, те друга питања од значаја за остваривање права прописаних овим законом.

Члан 2.

(1) Борац је, у смислу овог закона, лице које је:

а) учествовало у оружаним акцијама, односно оружаној борби на територији бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: СФРЈ) у саставу оружаних снага и снага државне безбједности СФРЈ и војних формација под командом тих снага, у периоду од 17. августа 1990. до 18. маја 1992. године, за одбрану СФРЈ, односно Републике Српске,

б) у рату у бившој СФРЈ, односно Босни и Херцеговини у периоду од 19. маја 1992. године до 19. јуна 1996. године, као припадник оружаних снага Републике Српске, вршило војне и друге дужности за одбрану Републике Српске.

(2) Борац је, у смислу овог закона, и лице које је као добровољац послвије 18. маја 1992. године било припадник оружаних снага Републике Српске и као такво вршило војне и друге дужности за одбрану Републике Српске.

(3) Борац је, у смислу овог закона, и лице које је вршило војне и друге дужности у вези са учествовањем у оружаној акцији предузетој за вријеме мира за одбрану Републике Српске.

(4) Борац је, у смислу овог закона, и лице које је учествовало у антифашистичкој и ослободилачкој борби током 20. вијека као припадник Српске, Црногорске или Југословенске војске, или као борац Народноослободилачког рата.

Члан 3.

Борац који је под околностима из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона доспио у заробљеништво – логораш, односно чланови његове породице, могу да остваре статус и права у складу са овим законом.

Члан 4.

(1) Војни инвалид је лице које је као припадник оружаних снага СФРЈ и оружаних снага Републике Српске у вршењу војних и других дужности у рату (ратни војни инвалид) или миру (мирнодопски војни инвалид), без своје кривице задобило рану, повреду, озљеду или болест због које је наступило оштећење његовог организма.

(2) Нехат се не сматра кривицом у смислу става 1. овог члана.

Члан 5.

(1) Ратни војни инвалид је лице из члана 2. ст. 1. до 3. овог закона, које је у оружаном борби или оружаном акцији у рату или миру, за одбрану СФРЈ, односно Републике Српске, задобило рану, повреду или озљеду, па је због тога наступио војни инвалидитет од најмање 20%, односно које је под истим околностима задобило болест због које је наступио војни инвалидитет од најмање 40%.

(2) Ратни војни инвалид је и:

а) лице из члана 2. ст. 1. до 3. овог закона код кога је војни инвалидитет наступио као последица боравка у заробљеништву у које је доспјело као борац,

б) лице које је као припадник оружаних снага Републике Српске Крајине, а за одбрану Републике Српске, задобило војни инвалидитет у смислу става 1. овог члана.

Члан 6.

(1) Лице које је стекло статус ратног војног инвалида по прописима бивше СФРЈ задржава тај статус и користи права у складу са овим законом.

(2) Ратни војни инвалид који накнадно испуни услове за стицање статуса мирнодопског војног инвалида задржава статус ратног војног инвалида, а инвалидност му се утврђује према укупном оштећењу организма по оба основа.

Члан 7.

(1) Мирнодопски војни инвалид је лице које је у миру као војник на служењу војног рока, студент војне академије, ученик средње војне школе, слушалац школе за резервне официре и лице у резервном саставу, као и добровољац на војној дужности у Војсци Републике Српске, у вршењу војне службе или дужности у вези с том службом задобило рану, повреду или озљеду због које је настао војни инвалидитет од најмање 20%.

(2) Мирнодопски војни инвалид је и лице из става 1. овог закона које је задобило болест која је у узрочној вези са вршењем војне службе или дужности у вези са том службом, због чега је наступио војни инвалидитет од најмање 60%.

Члан 8.

(1) Лице које је стекло статус мирнодопског војног инвалида по прописима бивше СФРЈ, задржава тај статус и користи права у складу са овим законом.

(2) Мирнодопски војни инвалид који накнадно испуни услове за стицање статуса ратног војног инвалида стиче статус ратног војног инвалида, а инвалидитет му се утврђује према укупном оштећењу организма по оба основа.

Члан 9.

Под вршењем службе или дужности у вези са службом у војсци сматра се вршење дужности која се, по одредбама закона и других прописа којима се уређује служба у војсци, сматра вршењем службе, односно дужности у вези са службом, укључујући и одлазак у јединицу, на борбени положај и одобрени повратак из јединице.

Члан 10.

(1) Породица погинулог борца је породица лица које је погинуло, умрло или нестало под околностима из члана 2. ст. 1. до 3. овог закона или је умрло од посљедица ране, повреде, озљеде или болести задобијене под тим околностима у року од годину дана од дана настанка оштећења организма.

(2) Породица погинулог борца је и породица лица које је као лице из члана 5. став 2. тачка б) овог закона погинуло, умрло или нестало под околностима из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона или је умрло од посљедица ране, повреде, озљеде или болести задобијене под тим околностима у року од године дана од дана настанка оштећења организма.

Члан 11.

(1) Права на мјесечна примања и право на здравствену заштиту прописана овим законом може остварити и лице које је вршећи дужност своје службе као припадник цивилне заштите, радник Министарства унутрашњих послова, припадник радне обавезе или припадник јединице радне обавезе, по наређењу надлежног органа учествовало у активностима везаним за оружану акцију или борбена дејства и у вршењу тих активности задобило рану, повреду или озљеду због које је наступио инвалидитет од најмање 20%, односно које је под истим околностима задобило болест због које је наступио инвалидитет од најмање 40%.

(2) Права на мјесечна примања и право на здравствену заштиту предвиђена овим законом могу остварити и чланови породице лица из става 1. овог члана која су погинула, умрла или нестала под тим околностима или су умрла од посљедица ране, повреде, озљеде или болести задобијене под тим околностима у року од годину дана од дана настанка оштећења организма.

(3) Лица из ст. 1. и 2. овог члана не могу остварити статус борца, војног инвалида и члана породице погинулог борца.

Члан 12.

(1) На захтјев родитеља и чланова уже породице борца који је умро или погинуо без своје кривице за вријеме одобреног одсуства из јединице признаће се право на посебно мјесечно примање у висини од по 30% од основице из члана 16. овог закона, за сваку породицу посебно.

(2) Право из става 1. овог члана може се признати и родитељима и члановима уже породице борца који је извршио самоубиство, уколико не могу остварити статус породице погинулог борца и права по основу тог статуса.

(3) Лицима из ст. 1. и 2. овог члана може се признати и право на здравствено осигурање, односно здравствену заштиту у обиму предвиђеном за радника осигураника, под условом да не могу бити осигурани по неком другом основу.

Члан 13.

(1) Статус, односно права прописана овим законом могу остварити чланови породице погинулог односно умрлог лица:

а) брачни друг и дјеца (брачна, ванбрачна и усвојена), (у даљем тексту: ужа породица),

б) родитељи, односно усвојиоци – ако је усвојење потпуно,

в) очух и маћеха – ако нема родитеља, односно усвојиоца или је родитељу/усвојиоцу одузето родитељско право,

г) брат и сестра – ако нема корисника инвалиднине из т. а) до в) овог става и ако нема других лица која су по закону обавезна да их издржавају и

д) дјед и баба по оцу или мајци – ако нема чланова породице из т. а) до г) овог става.

(2) Чланом уже породице сматра се и лице из ванбрачне заједнице уколико је са погинулим односно умрлим имало дјеце, као и пасторче уколико га је погинули односно умрли издржавао најмање три године непосредно прије смрти, а други биолошки родитељ није жив или нема обавезу издржавања.

(3) Лицима из става 1. тачка а) овог члана може се признати статус члана породице погинулог борца без обзира на то да ли користе право на породичну инвалиднину.

Члан 14.

(1) Статус и права прописана овим законом не могу остварити:

а) лица која су пребјегла непријатељу или су сарађивала са непријатељем,

б) лица која су побјегла из војске или са војне дужности и нису се вратила у састав оружаних снага до краја рата,

в) лица која су се сама ранила или повриједила ради избјегавања војне дужности,

г) лица осуђена правоснажном судском пресудом због учествовања у рату на страни непријатеља и против српског народа и

д) лица која су избјегла војну обавезу.

(2) Статус и права прописана овим законом не могу остварити чланови породице лица из става 1. овог члана, као и чланови породице који су осуђени за дјела из става 1. тачка г) овог члана.

Члан 15.

(1) Статус и права прописана овим законом могу остварити држављани Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, а страни држављани и лица без држављанства само ако их не остварују у држави чији су држављани или у држави на чијој територији имају пребивалиште.

(2) Статус и права прописана овим законом не могу остварити лица која су држављани Републике Српске, ако их остварују у једној од држава насталих од бивше СФРЈ.

(3) Лица која немају пребивалиште у Републици Српској могу остварити права на новчана примања и накнаде предвиђене овим законом, а право на здравствену заштиту у складу са прописима из области здравства.

Члан 16.

(1) Мјесечна примања по овом закону су: борачки додатак, лична инвалиднина, додатак за његу и помоћ, ортопедски додатак, допунско материјално обезбјеђење, породична инвалиднина, повећана породична инвалиднина као стечено право, увећана породична инвалиднина и посебно мјесечно примање.

(2) Годишња примања по овом закону су борачки додатак и накнада за одликовање.

(3) Основица за обрачун примања из ст. 1. и 2. овог члана утврђује се у проценту од просјечне нето плате у Републици Српској у претходној години.

(4) Одлуку о утврђивању основице доноси Влада почетком сваке године, у складу са висином расположивих средстава планираних у буџету за ту годину, водећи рачуна о достигнутом нивоу права.

II УТВРЂИВАЊЕ СТАТУСА БОРЦА

Члан 17.

Борци из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона, према времену ступања у оружане снаге СФРЈ односно Републике Српске, дужини учешћа и условима ангажовања у периоду од 17. августа 1990. године до демобилизације, а најкасније до 19. јуна 1996. године, разврставају се у седам категорија.

Члан 18.

(1) Борац прве категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 42 мјесеца и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 32 мјесеца.

(2) Статус борца прве категорије имају и борци који су одликовани неким од одликовања за испољену личну храброст у рату, без обзира на дужину и услове ангажовања.

(3) Одликовањима, у смислу става 3. овог члана, сматрају се: Орден Немањића, Орден Карађорђева звијезда, Орден Милоша Обилића, Медаља мајора Милана Тепића, Медаља заслуга за народ, Златна медаља за храброст и Сребрна медаља за храброст.

Члан 19.

Борац друге категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 38 мјесеци и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 28 мјесеци.

Члан 20.

Борац треће категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 32 мјесеца и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 26 мјесеци.

Члан 21.

Борац четврте категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 24 мјесеца и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 18 мјесеци.

Члан 22.

Борац пете категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 18 мјесеци и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 14 мјесеци.

Члан 23.

Борац шесте категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 12 мјесеци и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање осам мјесеци.

Члан 24.

Борац седме категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано у зони борбених дејстава мање од осам мјесеци, односно ван зоне борбених дејстава, без обзира на дужину ангажовања.

Члан 25.

(1) Под зоном борбених дејстава, у смислу овог закона, сматра се простор у коме су извођена борбена дејства, на копну, воденој површини или ваздуху одређен и ограничен по фронту линијом додира и по дубини до задње границе домета непријатељског тактичког наоружања са којим је непријатељ дјеловао у рату, у зони одговорности јединице којој је борац припадао.

(2) Вријеме ангажовања у зони борбених дејстава може се признати најкасније до 21. новембра 1995. године.

Члан 26.

(1) Као вријеме ангажовања у оружаним снагама СФРЈ односно Републике Српске, у смислу овог закона, сматра се и вријеме одсуства по основу боловања или привремене неспособности за војну службу, одобрених на основу налаза и мишљења надлежних војнољекарских комисија, као и вријеме проведено у заробљеништву у које је борац доспио под околностима вршења војне службе.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, као вријеме ангажовања у оружаним снагама може се признати ратном војном инвалиду и вријеме одсуства по основу боловања које је последица ране, повреде или озљеде задобијене у вршењу војне службе за које нема налаза и мишљења надлежне војнољекарске комисије, али има релевантну медицинску документацију о лијечењу.

(3) Ако је боловање, привремена неспособност за војну службу или заробљеништво последица вршења војне службе, то вријеме сматра се ангажовањем у зони борбених дејстава најкасније до 21. новембра 1995. године, а након тога датума као вријеме ангажовања изван зоне.

(4) Одредбе ст. 1. и 3. овог члана сходно се примјењују и на вријеме одсуства након демобилизације поводом трајне неспособности за војну службу.

Члан 27.

(1) На захтјев странке, утврђивање статуса борца и разврставање у одговарајућу категорију врше градски односно општински органи управе надлежни за послове борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: првостепени органи), по претходно прибављеном мишљењу Борачке организације Републике Српске (у даљем тексту: Борачка организација) и увјерења о дужини ангажовања у оружаним снагама издатог од надлежног органа.

(2) У случају смрти борца, захтјев за утврђивање статуса борца и разврставање у одговарајућу категорију могу поднијети лица из члана 13. овог закона која имају непосредни правни интерес.

(3) Борачка организација даје мишљење о дужини ангажовања у оружаним снагама, о времену и условима ангажовања у зони борбених дејстава, а ако је припадник оружаних снага вршио друге дужности од значаја за одбрану, Борачка организација се изјашњава и о тој чињеници.

(4) Ако Борачка организација не достави мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтјева, надлежни орган ће ријешити и без тог мишљења, на основу других расположивих доказа.

(5) Ако Борачка организација да мишљење које дјелимично или у цијелости није у сагласности са увјерењем из става 1. овог члана или ако надлежни орган оцијени да не може ријешити без ревизије тог увјерења, покренуће се поступак ревизије у смислу члана 127. овог закона.

Члан 28.

Одредбе чл. 17. до 27. овог закона не односе се на погинуле борце.

Члан 29.

(1) Борци из члана 2. став 4. овог закона којима је, у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању бивше СФРЈ, признат посебни стаж у двоструком трајању, задржавају статус борца утврђен правоснажним рјешењем органа пензијско-инвалидског осигурања.

(2) Лица којима није признат статус борца у смислу става 1. овог члана могу поднијети захтјев за признавање статуса борца.

(3) О захтјеву из става 2. овог члана рјешава првостепени орган по правилима управног поступка.

(4) Као доказно средство у поступку из става 3. овог члана не могу се искључиво користити изјаве странке и/или свједока.

III ПРАВА БОРАЦА

Члан 30.

Права бораца су:

- а) борачки додатак,
- б) подстицај за запошљавање и самозапошљавање демобилисаних бораца,
- в) накнада одликованим борцима,
- г) здравствена заштита и друга права у вези са здравственом заштитом,
- д) посебан стаж у двоструком трајању,
- ђ) предност у запошљавању,
- е) предност у стамбеном збрињавању и
- ж) друга права у складу са посебним прописима.

Члан 31.

(1) Борачки додатак је мјесечно, односно годишње новчано примање које борци из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона могу да остваре по основу ангажовања у рату у зони борбених дејстава.

(2) Право на борачки додатак као мјесечно новчано примање могу да остваре борци с обзиром на старосну доб.

(3) Борци који не могу остварити право на борачки додатак из става 2. овог члана, остварују право на борачки додатак као годишње новчано примање, у складу са прописаним условима.

(4) Влада ће донијети уредбу којом се уређују услови и поступак за остваривање права на борачки додатак, уз претходно прибављену сагласност Борачке организације.

Члан 32.

(1) Незапослени борци из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона имају право на подстицај за запошљавање и самозапошљавање по посебном акционом плану који доноси Влада за сваку годину, уз претходно прибављено мишљење Борачке организације Републике Српске.

(2) Провођење акционог плана из става 1. овог члана вршиће се у складу са прописима из области запошљавања.

Члан 33.

(1) Борци из члана 2. ст. 1, 2. и 4. овог закона одликовани највећим одликовањима за војне заслуге у оружаном борби имају право на новчану накнаду.

(2) Одликовањима, у смислу става 1. овог члана, сматрају се одликовања утврђена посебним прописима Републике Српске: Орден Немањића, Орден Карађорђева звијезда Републике Српске и Орден Милоша Обилића, Медаља мајора Милана Тепића, Медаља заслуга за народ, Златна медаља за храброст и Сребрна медаља за храброст, као и одликовања утврђена прописима бивше СФРЈ: Орден Карађорђева звијезда са мачевима, Орден белог орла са мачевима, Орден народног хероја, Златна медаља Обилића, те Партизанска споменица 1941.

(3) Новчана накнада за орден и Партизанску споменицу износи 70% од основице, а за медаљу 50% од основице, без обзира на то да ли борац има једно или више одликовања и исплаћује се у задњем кварталу текуће године, за претходну годину.

Члан 34.

(1) Борац из члана 2. овог закона, који не може бити осигуран по неком другом основу, има право на здравствено осигурање у складу са прописима из области здравственог осигурања за раднике осигуранике.

(2) Право из става 1. овог члана остварује се на начин и по поступку који су регулисани прописима из области здравственог осигурања.

Члан 35.

Борци из члана 2. ст. 1, 2. и 4. овог закона имају право на посебан стаж у двоструком трајању у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Члан 36.

(1) Органи републичке управе и органи јединица локалне самоуправе, јавна предузећа и друга привредна друштва која су у цјелини власништво Републике или већинском власништву Републике, општине или града, као и други субјекти који су основани законом или их је основала Влада обезбиједиће приликом пријема нових радника да борац има, под истим условима, предност у запошљавању у односу на остала лица која нису корисници права по овом закону, у складу са прописима који регулишу област рада и запошљавања.

(2) Ако се на оглас, односно конкурс пријаве борци из више категорија, предност има борац више категорије, с тим да у оквиру исте категорије предност има борац са дужим временом ангажовања у оружаним снагама.

(3) Предност из става 1. овог члана не односи се на изабрана и постављена лица.

Члан 37.

Борац из члана 2. овог закона има предност у стамбеном збрињавању у односу на лица која немају тај статус, у складу са уредбом Владе.

Члан 38.

Борци остварују и друга права утврђена законом или другим прописима којима се уређују поједине области.

IV ПРАВА ВОЈНИХ ИНВАЛИДА

Члан 39.

Права војних инвалида су:

- а) лична инвалиднина,
- б) додатак за његу и помоћ,
- в) ортопедски додатак,
- г) допунско материјално обезбјеђење,
- д) здравствена заштита и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите,
- ђ) ортопедска и друга помагала,
- е) бањско и климатско лијечење,
- ж) предност у запошљавању,
- з) предност у стамбеном збрињавању,
- и) пореске и царинске олакшице,
- ј) отклањање архитектонских баријера
- к) обезбјеђивање простора за паркирање,

- л) предност у коришћењу услуга републичких органа, јавних установа и осталих правних субјеката приликом рјешавања својих права и интереса и
- љ) предност при упису дјете у образовне установе, додјеливању стипендије за школовање и смјештаја у студентске домове.

Члан 40.

(1) Ради остваривања права по овом закону, војни инвалиди разврставају се у категорије, према степену војног инвалидитета израженом у проценту.

(2) Процент војног инвалидитета одређује се сразмјерно оштећењу организма које је настало као посљедица ране, повреде, озљеде или болести задобијене под околностима утврђеним овим законом.

(3) При утврђивању процента војног инвалидитета поводом погоршане болести и болести непознате или мултифакторијалне етиологије узима се одговарајући проценат од цјелокупног оштећења организма, с обзиром на природу болести, њен развитак, трајање и тежину ратних напора, године старости и друге околности које су у појединим случајевима могле утицати на болест.

(4) Министар, уз претходно прибављено мишљење министра здравља, доноси правилник којим се прописује начин утврђивања процента војног инвалидитета, утврђује листа процената војног инвалидитета и уређују друга питања од значаја за утврђивање процента војног инвалидитета.

Члан 41.

Према проценту инвалидитета, војни инвалиди се разврставају у десет категорија:

- а) прва категорија – инвалиди са 100% инвалидитета, којима је за живот потребна нега и помоћ другог лица,
- б) друга категорија – инвалиди са 100% инвалидитета,
- в) трећа категорија – инвалиди са 90% инвалидитета,
- г) четврта категорија – инвалиди са 80% инвалидитета,
- д) пета категорија – инвалиди са 70% инвалидитета,
- ђ) шеста категорија – инвалиди са 60% инвалидитета,
- е) седма категорија – инвалиди са 50% инвалидитета,
- ж) осма категорија – инвалиди са 40% инвалидитета,
- з) девета категорија – инвалиди са 30% инвалидитета,
- и) десета категорија – инвалиди са 20%инвалидитета.

Члан 42.

(1) Лична инвалиднина је новчана накнада коју остварују војни инвалиди по основу оштећења њиховог организма насталог под околностима прописаним овим законом.

(2) Право на личну инвалиднину остварују инвалиди од прве до десете категорије.

Члан 43.

(1) Лична инвалиднина одређује се према категорији војног инвалидитета.

(2) Мјесечни износ личне инвалиднине одређује се у проценту од основице и износи за:

- а) прву категорију – 130%,
- б) другу категорију – 100%,
- в) трећу категорију – 55%,
- г) четврту категорију – 41%,
- д) пету категорију – 36%,
- ђ) шесту категорију – 24%,
- е) седму категорију – 18%,
- ж) осму категорију – 9%,
- з) девету категорију – 6%,
- и) десету категорију – 5%.

Члан 44.

Право на додатак за његу и помоћ има:

- а) војни инвалид прве категорије,
- б) војни инвалид друге, треће и четврте категорије који има оштећење организма наступило независно од војног инвалидитета и које је, заједно са војним инвалидитетом, једнако оштећењу организма војног инвалида прве категорије.

Члан 45.

(1) Додатак за његу и помоћ одређује се у проценту од основице и износи за:

- а) први степен – 86%,
- б) други степен – 66%,
- в) трећи степен – 46%.

(2) Војном инвалиду кориснику додатка за његу и помоћ, који је смјештен у здравственој установи или другој установи у којој му је обезбијеђена њега и помоћ, не припада тај додатак за вријеме преко шест мјесеци које проведе у тој установи, осим ако сам сноси трошкове смјештаја и исхране.

Члан 46.

(1) Ратни војни инвалид прве категорије има право на додатак за његу и помоћ у висини од 100% од основице.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана ратни војни инвалид прве категорије код којег постоји оштећење организма које има за посљедицу непокретност или потпуно сљепило, има право на додатак за његу и помоћ у висини од 120% од основице.

Члан 47.

Министар, уз претходно прибављено мишљење министра здравља, доноси правилник којим се утврђује оштећење организма на основу којих инвалид може остварити право на додатак за његу и помоћ, степени тог додатка и услови за његово остваривање.

Члан 48.

(1) Право на ортопедски додатак има војни инвалид од прве до шесте категорије коме је војни инвалидитет утврђен због оштећења организма која су непосредна последица задобијене ране, повреде, озљеде или болести која је проузроковала ампутацију екстремитета или тешко оштећење функције екстремитета, као и због потпуног губитка вида на оба ока.

(2) Према узроку, врсти и тежини оштећења организма, ортопедски додатак се одређује у четири степена.

Члан 49.

(1) Ортопедски додатак утврђује се у проценту од основице и износи за:

- а) први степен – 29% од основице,
- б) други степен – 22% од основице,
- в) трећи степен – 14% од основице,
- г) четврти степен – 7% од основице.

(2) Ортопедски додатак за први степен износи 35% од основице ако код војног инвалида постоји више оштећења првог степена.

(3) Министар, уз прибављено мишљење министра здравља, доноси правилник којим се утврђују оштећења организма на основу којих војни инвалид може остварити право на ортопедски додатак, степени тог додатка и услове за његово остваривање.

Члан 50.

(1) Војни инвалид од прве до четврте категорије који има право на додатак за његу и помоћ по овом закону има право и на допунско материјално обезбјеђење:

- а) прве категорије – у висини од 81% од основице,
- б) друге категорије – у висини од 50% од основице,
- в) треће категорије – у висини од 48% од основице,
- г) четврте категорије – у висини од 33% од основице.

(2) Изузетно од одредбе става 1. тачка а) овог члана, ратни војни инвалид прве категорије има право на допунско материјално обезбјеђење у висини од 100% од основице.

(3) Војни инвалид од друге до четврте категорије који нема право на додатак за његу и помоћ по овом закону има право на допунско материјално обезбјеђење:

- а) друге категорије – у висини од 40% од основице,

- б) треће категорије – у висини од 30% од основице,
- в) четврте категорије – у висини од 20% од основице.

Члан 51.

(1) Корисник личне инвалиднине који не може бити осигуран ни по ком основу има право на здравствено осигурање у обиму предвиђеном за радника осигураника.

(2) Право из става 1. овог члана остварује се у складу са прописима којим се регулише област здравствене заштите и здравственог осигурања.

(3) Корисник личне инвалиднине је ослобођен трошкова личног учешћа у трошковима здравствене заштите по овом закону, осим ако не испуњава услове за то право по прописима којима се регулише област здравствене заштите и здравственог осигурања.

Члан 52.

Корисник личне инвалиднине има право на ортопедска и друга помагала у складу са прописима из области здравствене заштите и здравственог осигурања.

Члан 53.

(1) Војни инвалид има право на бањско и климатско лијечење у складу са прописима из области здравствене заштите и здравственог осигурања.

(2) Министарство рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: Министарство) може, уз сагласност Владе, организовати бањску рехабилитацију ратних војних инвалида.

Члан 54.

(1) Органи републичке управе и органи локалне управе, јавна предузећа и друга привредна друштва која су у цјелини власништво Републике или већинском власништву Републике, општине или града, као и други субјекти који су основани законом или их је основала Влада, обезбиједиће приликом пријема нових радника да ратни војни инвалид има, под истим условима, предност у запошљавању у односу на остала лица, изузев чланова породице погинулог борца, у складу са прописима којима се уређује област рада и запошљавања.

(2) Ако се на оглас односно конкурс пријаве ратни војни инвалиди из различитих категорија, предност има ратни војни инвалид више категорије инвалидности, а ако се ради о случају да су исте категорије инвалидности, онда предност има ратни војни инвалид са дужим временом ангажовања у оружаним снагама.

(3) Предност из става 1. овог члана не односи се на изабрана и постављена лица.

Члан 55.

Ратни војни инвалиди имају предност у стамбеном збрињавању у односу на борце, у складу са уредбом Владе.

Члан 56.

Право на пореске и царинске олакшице војни инвалид остварује у складу са прописима којима се уређује питање пореза и царина.

Члан 57.

(1) Јединице локалне самоуправе и јавне установе дужни су обезбиједити одговарајућа архитектонска рјешења прилагођена за улазак војних инвалида који користе ортопедска и друга помагала, а у складу са стандардним правилима.

(2) Приликом стамбеног збрињавања лица из става 1. овог члана мора се водити рачуна да стамбене јединице за смјештај буду прилагођене овим лицима ради несметаног прилаза стану.

(3) Одредба става 1. овог члана укључује и обавезу обезбјеђивања посебно обиљеженог простора за паркирање возила.

Члан 58.

Републички органи, јавне установе и други субјекти који рјешавају по захтјевима грађана, односно пружају услуге грађанима дужни су обезбиједити да ратни војни инвалиди имају предност.

Члан 59.

Дјеца ратног војног инвалида од прве до шесте категорије, приликом уписа у средње школе или факултете, као и приликом додјељивања стипендије за школовање, односно приликом смјештаја у ћачке или студентске домове имају, под једнаким условима, предност у односу на друга лица, осим дјеце погинулог борца, у складу са прописима којим се уређује област образовања.

V ПРАВА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ ПОГИНУЛОГ БОРЦА И ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ УМРЛОГ ВОЈНОГ ИНВАЛИДА

Члан 60.

Члан породице погинулог борца има право на:

- а) породичну инвалиднину,
- б) увећану породичну инвалиднину,
- в) повећану породичну инвалиднину,

г) здравствену заштиту и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите,

- д) накнаду трошкова изградње надгробног споменика погинулом борцу,
- ђ) накнаду породици одликованог борца,
- е) накнаду трошкова сахране ексхумираног борца,
- ж) бањско и климатско лијечење,
- з) предност у запошљавању,
- и) подстицај за запошљавање и samozapoшљавње дјете погинулих бораца,
- ј) предност у стамбеном збрињавању,
- к) пореске и царинске олакшице,
- л) предност при упису у образоване установе, додјеливању стипендије за школовање и смјештај у студентске домове и
- љ) предност у коришћењу услуга републичких органа, установа и осталих правних субјеката приликом рјешавања својих права и интереса.

Члан 61.

Члан породице лица из члана 11. став 1. овог закона, као и члан породице војника на служењу војног рока и лица у резервном саставу, погинулог, несталиг или умрлог за вријеме вршења војне службе у миру, односно умрлог од посљедица ране, повреде или болести задобијене у вези са вршењем те службе у миру, има право на:

- а) породичну инвалиднину и
- б) здравствену заштиту.

Члан 62.

(1) Члан породице умрлог војног инвалида од прве до четврте категорије има право на:

- а) породичну инвалиднину и
- б) здравствену заштиту.

(2) Права из става 1. овог члана има и члан породице војног инвалида пете и шесте категорије који је умро од посљедица ране, повреде, озљеде или болести по основу које му је утврђен војни инвалидитет.

(3) Права из става 1. овог члана могу се остварити након извршене ревизије рјешења о признатом статусу и правима војног инвалида.

(4) Ако поступак ревизије или по жалби није окончан до дана смрти војног инвалида, окончаће се без обзира на ту чињеницу.

Члан 63.

(1) Породична инвалиднина је новчана накнада коју остварују чланови породице по основу лица погинулог, умрлог или несталиг под околностима прописаним овим законом, односно по основу смрти војног инвалида.

(2) Чланови породице из чл. 60, 61. и 62. овог закона имају право на породичну инвалиднину у складу са чланом 13. овог закона под условима:

а) удовица кад наврши 45 година, а удовац 55 година, као и прије навршених 45, односно 55 година живота ако су неспособни за рад, а лице из ванбрачне заједнице – под истим условима и ако погинули нема брачног друга или је брачном другу одузето родитељско право,

б) дјеца и пасторчад – до навршених 18 година живота, а ако су на школовању – до краја редовног школовања, а најкасније до навршених 26 година живота, а ако су неспособни за рад – за вријеме док та неспособност траје, под условом да је та неспособност наступила прије навршене 18. године, односно 26. године живота,

в) родитељи, односно усвојиоци ако су према погинулом борцу испуњавали родитељске дужности,

г) очух и маћеха – ако породичну инвалиднину не остварују лица из тачке в) овог члана и ако су погинулог борца издржавали или је погинули борац њих издржавао најмање три године непосредно прије смрти,

д) брат и сестра – ако су малолетни или неспособни за рад, а неспособност је наступила прије навршене 15 године живота, ако их је погинули борац издржавао најмање три године непосредно прије смрти и ако нису смјештени у одговарајућу установу на терет буџета,

ђ) дјед и баба – ако их је погинули борац издржавао најмање три године непосредно прије смрти.

(3) Ако ужу породицу сачињавају брачни друг са једним или више дјеце, брачни друг има право на породичну инвалиднину без обзира на године живота из става 2. тачка а) овог члана.

(4) Усвојиоци потпуног усвојења имају прече право у односу на родитеље.

Члан 64.

(1) Породична инвалиднина из чл. 60. и 61. овог закона износи за:

а) једног корисника – 60% од основице,

б) два корисника – 80% од основице,

в) три корисника – 100% од основице,

г) четири и више – 120% од основице.

(2) Породична инвалиднина из члана 62. овог закона, без обзира на број корисника износи:

а) после смрти војног инвалида прве и друге категорије – 45% од основице,

б) после смрти војног инвалида треће и четврте категорије – 35% од основице,

в) после смрти војног инвалида пете и шесте категорије – 30% од основице, колико износи и породична инвалиднина после смрти војног инвалида седме категорије, као стечено право.

(3) Право на породичну инвалиднину остварују и родитељи и чланови уже породице, независно једни од других.

(4) Ако породичну инвалиднину прима више корисника сваком од њих припада једнак дио од укупног износа инвалиднине.

Члан 65.

(1) Чланови породице који испуњавају услове за признавање права на породичну инвалиднину на основу више лица имају право на породичну инвалиднину у несмањеном износу за свако од тих лица.

(2) Дјеца, корисници породичне инвалиднине, задржавају исти износ породичне инвалиднине коју су користили са родитељем коме је право на породичну инвалиднину престало због смрти.

Члан 66.

(1) Право на увећану породичну инвалиднину имају:

- а) родитељи, односно усвојиоци погинулог борца који немају више дјеце,
- б) брачни друг погинулог борца, корисник породичне инвалиднине, који нема дјеце или су дјеца неспособна за рад и
- в) дјеца погинулог борца без оба родитеља, корисници породичне инвалиднине.

(2) Услови за признавање права на увећану породичну инвалиднину треба да буду испуњени у моменту смрти борца по основу кога лица из става 1. овог члана остварују право на породичну инвалиднину.

(3) Увећана породична инвалиднина износи 35% од основице, с тим да се право на увећану породичну инвалиднину може остварити само по основу смрти једног лица.

(4) Ако више лица из става 1. овог члана испуњава услове за признавање права на породичну инвалиднину, увећана породична инвалиднина у износу из става 3. овог члана припада сваком од њих.

Члан 67.

Право на повећану породичну инвалиднину користи се као стечено право и износи 50% од износа породичне инвалиднине коју корисник остварује по овом закону.

Члан 68.

(1) Корисник породичне инвалиднине који не може бити осигуран ни по ком основу има право на здравствено осигурање у обиму предвиђеном за радника осигураника.

(2) Право из става 1. овог члана остварује се у складу са прописима којим се регулише област здравствене заштите и здравственог осигурања.

(3) Корисник породичне инвалиднине ослобођен је трошкова личног учешћа у трошковима здравствене заштите по овом закону, осим ако не испуњавају услове за то право по прописима којим се регулише област здравствене заштите и здравственог осигурања.

Члан 69.

(1) Породица погинулог борца има право на накнаду трошкова изградње надгробног споменика погинулом борцу у висини основице помножене коефицијентом 3,20.

(2) Право из става 1. овог члана немају породице погинулог борца коме су споменик подигле општине, привредна друштва, установе или војне јединице или су на име помоћи за изградњу добили новчана средства у висини утврђеној у ставу 1. овог члана или већој.

(3) Министар доноси правилник којим се уређује поступак за остваривање права на накнаду трошкова изградње надгробног споменика.

Члан 70.

(1) Породица погинулог борца који је одликован неким од одликовања из члана 33. став 2. овог закона има право на новчану накнаду ако користи породичну инвалиднину.

(2) Накнада из става 1. овог члана исплаћује се у висини и на начин прописан у члану 33. став 3. овог закона.

(3) Ако су право на породичну инвалиднину остварили и родитељи и чланови уже породице погинулог борца, накнада износи по 35% од основице за орден и Партизанску споменицу, а 25% од основице за медаљу.

(4) Ако право на накнаду из ст. 1. до 3. овог члана оствари више чланова породице, сваком од корисника припада једнак дио од укупног износа накнаде.

Члан 71.

(1) Породица погинулог борца који је ексхумиран и идентификован има право на накнаду трошкова сахране.

(2) Министар доноси правилник којим се уређује поступак за остваривање права на накнаду трошкова сахране ексхумираног борца.

Члан 72.

(1) Члан породице погинулог борца има право на бањско и климатско лијечење у складу са прописима из области здравственог осигурања и здравствене заштите.

(2) Министарство може, уз сагласност Владе, организовати бањску рехабилитацију чланова породице погинулог борца.

Члан 73.

(1) Органи републичке управе и органи јединица локалне самоуправе, јавна предузећа и друга привредна друштва која су у цјелини власништво Републике или већинском власништву Републике, општине или града, као и други субјекти који су

основани законом или их је основала Влада, обезбиједиће приликом пријема нових радника да члан породице погинулог борца има, под истим условима, предност у запошљавању у односу на остала лица, укључујући ратне војне инвалиде борце, у складу са прописима којима се уређује област рада и запошљавања.

(2) Предност из става 1. овог закона не односи се на изабрана и постављена лица.

Члан 74.

(1) Дјеца погинулих бораца имају право на подстицај за запошљавање и samozapoшљавање по посебном акционом плану који доноси Влада за сваку годину.

(2) Провођење акционог плана из става 1. овог члана врши се у складу са прописима из области запошљавања.

Члан 75.

Чланови породице погинулог борца имају предност у стамбеном збрињавању у односу на друга лица која немају тај статус, у складу са уредбом Владе.

Члан 76.

Пореске и царинске олакшице чланови породице погинулог борца остварују у складу са прописима којима се уређује област пореза и царина.

Члан 77.

Дјеца погинулог борца, корисници породичне инвалиднине, приликом уписа у средње школе или факултете, као и приликом додјељивања стипендије за школовање, односно приликом смјештаја у ђачке или студентске домове имају, под једнаким условима, приоритет у односу на лица која немају статус члана породице погинулог борца у складу са прописима којим се уређује област образовања.

Члан 78.

Републички органи, јавне установе и други субјекти који рјешавају по захтјевима грађана, односно пружају услуге грађанима дужни су обезбиједити да родитељи, односно усвојиоци погинулог борца имају предност.

VI КОРИШЋЕЊЕ И ПРЕСТАНАК ПРАВА

Члан 79.

(1) Права на мјесечна примања припадају од првог дана наредног мјесеца по подношењу захтјева.

(2) Право на годишња примања прописана овим законом признају се почев од године у којој је поднесен захтјев.

(3) Даном испуњења услова за остваривање права по основу ране, повреде, озљеде или смрти задобијене под околностима из чл. 2, 5, 7, 10, 11. и 12. овог закона сматра се дан задобијања ране, повреде или озљеде, односно дан смрти.

(4) Даном испуњења услова за остваривање права по основу болести задобијене под околностима из чл. 2, 5. и 7. овог закона сматра се дан отпуштања из оружаних снага.

Члан 80.

(1) Странка може примати новчана примања лично или посредством пуномоћника, односно законског заступника.

(2) Ако странка користи примања посредством пуномоћника или законског заступника, сваких шест мјесеци мора се обновити пуномоћ, односно доставити доказ о животу странке.

Члан 81.

(1) Права стечена по овом закону не могу се пренијети на друго лице.

(2) Корисник права по овом закону дужан је да надлежном органу пријави сваку промјену која је од утицаја на остваривање и престанак тих права, у року од 15 дана од дана настанка промјене.

(3) Ако корисник не пријави промјену која је од утицаја на остваривање права, исплата примања ће се обуставити све док корисник не пријави промјену, без права на неисплаћена примања.

(4) Сматра се да корисник није пријавио промјену и када је одсутан из мјеста пребивалишта односно боравишта или се налази у иностранству дуже од 60 дана, а нема пуномоћника односно законског заступника, као и када није обновљена пуномоћ, односно достављен доказ о животу у смислу члана 80. овог закона.

Члан 82.

(1) Мјесечна примања по овом закону исплаћују се по истеку мјесеца за који се врши исплата.

(2) Права стечена по овом закону престају на захтјев странке, смрћу странке и наступањем раскидних услова предвиђених овим законом.

Члан 83.

(1) Потраживања повремених новчаних примања и накнада по овом закону застаријевају за три године од дана доспјелости сваког појединог примања, односно накнаде.

(2) Право из кога проистичу повремена примања и накнаде по овом закону застаријева за пет година од дана доспјелости најстаријег појединог потраживања после кога није вршена исплата.

Члан 84.

(1) Права по овом закону престају брачном другу ступањем у брак.

(2) Права по овом закону престају брачном другу коме је одузето родитељско право према дјечи са којима користи породичну инвалиднину, изузев кад му је родитељско право одузето због болести, а ако му родитељско право буде враћено, брачни друг ће наставити коришћење права под условима прописаним овим законом.

Члан 85.

(1) Право на породичну инвалиднину по основу неспособности за рад може се признати само ако је та неспособност постојала у моменту испуњења услова у смислу члана 79. ст. 3. и 4. овог закона.

(2) Одредба става 1. овог члана не односи се на дјецу.

(3) Кориснику породичне инвалиднине који је право на породичну инвалиднину стекао по основу неспособности за рад престаје право на породичну инвалиднину и остала права по овом закону даном заснивања радног односа, даном оснивања привредног друштва или самосталне радње, односно бављењем самосталном дјелатности, односно стицањем радне способности.

Члан 86.

Права по овом закону престају борцу, војном инвалиду, члану породице погинулог борца и члану породице умрлог војног инвалида ако је осуђен правоснажном судском пресудом због дјела предвиђених у члану 14. став 1. овог закона.

VII ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Члан 87.

(1) О статусу и правима по овом закону у првом степену рјешавају општински односно градски органи управе надлежни за послове борачко-инвалидске заштите, уколико законом није другачије одређено.

(2) По жалби на рјешење органа из става 1. овог члана рјешава Министарство.

(3) Жалба не одлаже извршење рјешења.

(4) Ако жалбу уважи, Министарство ће укинути првостепено рјешење и само другачије ријешити ствар или вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак.

(5) Изузетно од одредбе става 4. овог члана, када истовремено рјешава по жалби и врши ревизију рјешења донесеног у смислу члана 99. став 4. овог закона, рјешења којим је странци повећан проценат инвалидитета односно утврђен већи обим права у смислу члана 102. овог закона и рјешења донесеног у смислу члана 103. овог закона, Министарство ће поништити првостепено рјешење и само другачије ријешити ствар или вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак.

Члан 88.

(1) Чињеница ангажовања борца утврђује се само на основу увјерења Министарства одбране, односно Министарства унутрашњих послова за припаднике тог министарства, а одсуство из јединице по основу боловања само на основу налаза и мишљења надлежних војнољекарских комисија.

(2) Чињеница да је рана, повреда или озљеда задобијена под околностима из чл. 2, 5, 7. и 11. овог закона утврђује се само писаним доказним средствима из времена када је рана, повреда или озљеда задобијена, односно ревидираним увјерењем у смислу члана 127. овог закона.

(3) Писаним доказним средством у смислу става 2. овог члана за утврђивање чињенице да је рана, повреда или озљеда задобијена под околностима из члана 2. овог закона сматра се и медицинска документација о њиховом лијечењу, најкасније годину дана од престанка тих околности.

(4) Чињеница да је болест наступила под околностима из чл. 2, 5. и 7. овог закона утврђује се само на основу медицинске документације која потиче из времена службе у оружаним снагама и периода од 30 дана по отпуштању из оружаних снага.

(5) Изузетно од одредбе става 4. овог члана, ако је борац био у заробљеништву, медицинска документација о болести не може бити старија од годину дана од дана отпуштања из оружаних снага, односно од дана престанка околности заробљеништва.

Члан 89.

Чињеница да је лице од кога чланови породице изводе право по одредбама овог закона погинуло, умрло или нестало под околностима из чл. 2, 5, 7. и 11. овог закона утврђује се само писаним доказним средствима из времена кад је лице погинуло, умрло или нестало, односно ревидираним увјерењем у смислу члана 127. овог закона.

Члан 90.

(1) Околности из члана 2. ст. 1. до 3, члана 5. и члана 7. овог закона, под којима је лице задобило рану, повреду, или озљеду, односно под којима је лице погинуло, умрло или нестало, доказују се увјерењем које је издала надлежна војна јединица/установа у вријеме кад су се те околности десиле или увјерењем Министарства из члана 91. овог закона.

(2) Околности под којима је лице из члана 11. овог закона задобило рану, повреду, или озљеду, односно под којима је лице погинуло, умрло или нестало доказују се:

а) за припаднике Министарства унутрашњих послова – увјерењем војне јединице/установе или увјерењем Министарства унутрашњих послова издатим у вријеме кад су се те околности десиле или увјерењем Министарства из члана 91. овог закона,

б) за припаднике цивилне заштите, службе осматрања и обавјештавања, раднике јединице везе Министарства одбране и за припаднике радне обавезе и јединица радне обавезе – увјерењем војне јединице/установе или Министарства одбране издатим у вријеме кад су се те околности десиле или увјерењем Министарства из члана 91. овог закона.

Члан 91.

(1) Од дана преузимања одговарајућих евиденција, увјерење о дужини ангажовања борца издаје надлежни општински/градски орган управе, на основу тих евиденција усаглашених са Министарством.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, увјерење о дужини војног ангажовања лица које нема држављанство Републике Српске издаје Министарство.

(3) Министарство по службеној дужности врши контролу усаглашености евиденција из става 1. овог члана.

(4) Увјерење о чињеницама из члана 88. став 2, члана 89. и члана 90. овог закона од дана преузимања одговарајућих евиденција издаје Министарство.

(5) Министарство је надлежно за издавање увјерења о чињеницама из члана 88. став 2. и члана 89. овог закона, а за припаднике оружаних снага Републике Српске Крајине, само наконведеног поступка у смислу чл. 127. и 128. овог закона.

Члан 92.

(1) Војни инвалидитет, право на додатак за његу и помоћ, право на ортопедски додатак, као и чињеницу да је болест, односно смрт у узрочној вези са вршењем војне службе утврђује се на основу налаза, мишљења и оцјене надлежних љекарских комисија.

(2) Надлежне љекарске комисије могу дати и оцјену способности за рад, ако је та способност услов за остваривање права по овом закону.

Члан 93.

Љекарску комисију која даје налаз и мишљење органу који у првом степену рјешава о правима по овом закону (првостепена љекарска комисија) чине три члана и три замјеника који морају бити љекари различитих специјалности.

Члан 94.

Љекарску комисију која даје налаз и мишљење органу који у другом степену рјешава о правима по овом закону (другостепена љекарска комисија) чини пет чланова и пет замјеника који морају бити љекари различитих специјалности.

Члан 95.

(1) Број љекарских комисија, њихов састав, сједиште и подручје рада утврђује министар.

(2) Чланови љекарске комисије имају право на накнаду за рад, чију висину утврђује министар.

(3) Министар доноси правилник којим се уређује начин рада љекарских комисија.

Члан 96.

(1) Вршење послова свих или појединих љекарских комисија из чл. 93. и 94. овог закона може се повјерити специјализованој здравственој установи која у потпуности испуњава услове за вршење тих послова.

(2) Повјеравање послова у смислу става 1. овог члана врши се уговором, на основу писмене, елабориране понуде здравствене установе и сагласности министра здравља и социјалне заштите.

Члан 97.

(1) Ако лице неоправдано не приступи на преглед или на други начин онемогући да љекарска комисија из чл. 93. и 94. или медицинска установа из члана 96. овог закона да налаз, мишљење и оцјену, сматраће се да је одустало од захтјева, па ће се поступак обуставити, односно обуставиће се исплата мјесечних примања.

(2) Лице коме је обустављена исплата примања у смислу става 1. овог члана нема право на неисплаћена примања, а исплата ће се наставити од дана када оно приступи на преглед, односно када омогући давање налаза, мишљења и оцјене.

Члан 98.

(1) Првостепена рјешења којим се признаје статус и право на мјесечно примање, изузев права на борачки додатак, подлијежу ревизији.

(2) Министарство може вршити ревизију и рјешења која не подлијежу обавезној ревизији у смислу става 1. овог члана.

(3) Ревизија не одлаже извршење рјешења, осим рјешења донесеног у смислу члана 99. став 4. овог закона, рјешења којим је странци повећан проценат инвалидитета, односно утврђен већи обим права у смислу члана 102. овог закона и рјешења донесеног у смислу члана 103. овог закона.

(4) Ревизију врши Министарство.

(5) Ако је против рјешења донесеног у првом степену изјављена жалба, о ревизији и жалби рјешава се истим рјешењем.

(6) Ако против рјешења из ст. 1. и 2. овог члана није изјављена жалба, првостепени орган ће на захтјев Министарства рјешење доставити на ревизију, заједно са списима предмета.

Члан 99.

(1) У вршењу ревизије Министарство може дати сагласност на рјешење, може га измијенити, укинути и само ријешити ствар или вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, Министарство може поништити првостепено рјешење и само ријешити ствар или вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак у случајевима из члана 98. став 3. овог закона, као и у случају када врши ревизију рјешења којим се странци признаје само статус у складу са овим законом.

(3) Министарство ће у поступку ревизије измијенити, поништити или укинути првостепено рјешење и, по правилу, само ријешити ствар у корист или на штету странке ако утврди да су у првостепеном поступку непотпуно или погрешно утврђене чињенице или да се у поступку није водило рачуна о правилима поступка која би била од утицаја на рјешење ствари или утврди да су погрешно цијењени докази или да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак у погледу чињеничног стања или да је погрешно примијењен пропис на основу кога је ријешена ствар.

(4) Првостепени орган чије је рјешење у поступку ревизије поништено или укинуто и враћено на поновни поступак доноси ново рјешење. Ново рјешење подлијеже ревизији у којој се испитује само да ли је у складу са разлозима због којих је раније првостепено рјешење поништено или укинуто.

(5) У поступку ревизије, Министарство је дужно да прибави мишљење другостепене лекарске комисије кад је у питању утврђивање узрочно-последичне везе између болести и смрти, утврђивање инвалидитета по основу болести и утврђивање степена оштећења организма на основу кога се стиче право на додатак за његу и помоћ, а у осталим случајевима ако оцијени потребним.

Члан 100.

Против рјешења донесеног у поступку ревизије или у поступку по жалби којим је рјешење првостепеног органа поништено или укинуто и враћено на поновни поступак не може се водити управни спор.

Члан 101.

(1) Првостепени орган по службеној дужности покреће поступак за доношење новог рјешења о правима војног инвалида коме је проценат војног инвалидитета утврђен привремено, односно о правима корисника породичне инвалиднине којима је право на породичну инвалиднину утврђено привремено.

(2) Рјешење из става 1. овог члана има правно дејство од првог дана наредног мјесеца по истеку важности рјешења којим су проценат војног инвалидитета, односно права на породичну инвалиднину утврђени привремено.

Члан 102.

(1) Ако код војног инвалида дође до погоршања стања у вези са утврђеним степеном војног инвалидитета, он може поднијети захтјев за утврђивање новог процента војног инвалидитета, али не прије истека три године од дана коначне оцјене љекарске комисије којом му је утврђен или потврђен постојећи проценат инвалидитета.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, захтјев за утврђивање новог процента војног инвалидитета може се поднијети и прије истека рока од три године ако код војног инвалида настане неко од сљедећих тјелесних оштећења у вези са војним инвалидитетом: хируршко одстрањење органа, хируршки захват са тежим посљедицама на виталним органима, декомпензација срца, јетре, плућа, бубрега, панкреаса, парализа нерава, активна туберкулоза, као и губитак или тешко оштећење парног органа.

(3) Захтјев за утврђивање новог процента у смислу става 1. овог члана не може се поднијети уколико је војни инвалидитет утврђен на основу болести из члана 40. став 4. овог закона.

Члан 103.

(1) Поступак за рјешавање о статусу и правима по овом закону, окончан рјешењем против кога нема редовног правног средства у управном поступку, може се обновити и по истеку рокова за обнову поступка предвиђених прописом којим се регулише управни поступак.

(2) Ако је приједлог за обнову поступка поднесен у року од пет година од дана достављања рјешења странци, у поступку обнове примјењују се прописи који су важили у вријеме доношења рјешења, а ако је приједлог поднесен по истеку тог рока, у поступку обнове примјењују се прописи који важе у вријеме подношења приједлога за обнову поступка.

(3) Права утврђена рјешењем донесеним у обновљеном поступку припадају од првог дана наредног мјесеца од дана подношења приједлога за обнову поступка.

Члан 104.

(1) Коначно рјешење о статусу и правима по овом закону може се укинути по праву надзора и по истеку рока предвиђеног прописом којим се регулише управни поступак, ако је њиме очигледно повријеђен закон у корист појединца, а на штету Републике Српске.

(2) Коначно рјешење у управном поступку којим је појединцу утврђен статус, односно новчано примање на које није имао право или му је утврђено новчано примање у већем износу од износа који му припада, може се по службеној дужности у свако доба огласити ништавим, дјелимично или у цијелости.

Члан 105.

Мјесечна примања по овом закону могу бити предмет извршења у складу са законом.

Члан 106.

Доспјели а неисплаћени износи новчаних примања по овом закону могу се наслеђивати.

Члан 107.

У поступку за остваривање права по овом закону примјењују се одредбе закона којим се регулише управни поступак, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 108.

(1) Рјешење којим је признато право на мјесечна и друга примања по овом закону извршава се по службеној дужности.

(2) Првостепени орган извршава рјешење из става 1. овог члана и води евиденцију о корисницима и извршеним исплатама.

(3) Уколико наступи разлог због којег престаје право утврђено рјешењем из става 1. овог члана, исплата се врши закључно са мјесецом (за мјесечна примања), односно годином (за годишња примања) када је настао разлог за престанак права.

(4) Изузетно од одредбе става 3. овог члана, борац који стекне право на мјесечни борачки додатак нема право на исплату годишњег борачког додатка за годину у којој је стекао то право.

(5) За кориснике права са пребивалиштем у иностранству, рјешење из става 1. овог члана извршава орган код кога се корисник води у евиденцији по одобрењу Министарства.

Члан 109.

(1) Трошкове органа у поступку за остваривање статуса и права по овом закону сноси орган који води поступак.

(2) Министар одређује органе мјесно надлежне за рјешавање о правима по овом закону по захтјевима странаца, односно лица која немају пребивалиште у Републици Српској.

Члан 110.

У поступку остваривања права по овом закону не плаћа се такса у складу са посебним прописима.

Члан 111.

(1) Министарство води јединствену матичну евиденцију корисника права по овом закону.

(2) Министар правилником утврђује садржај и начин вођења евиденције корисника, као и образац евиденције.

(3) Јединствена матична евиденција корисника права по овом закону према садржају и начину вођења мора бити усклађена са јединственом базом података, успостављеном на основу закона којим се прописује јединствено уређивање права на готовинску накнаду.

VIII НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 112.

(1) Лице коме је исплаћено новчано примање по овом закону на које није имало право дужно је да врати примљени износ:

а) ако је на основу нетачних података за које је знало или морало знати да су нетачни или је на други противправни начин остварило новчано примање које му не припада или је очигледном грешком надлежног органа остварило новчано примање у већем износу него што му припада,

б) ако је остварило новчано примање због тога што није пријавило настале промјене које утичу на обим, губитак или престанак права, а знало је или је морало знати за те промјене и

в) ако је примило новчани износ већи од износа који му је одређен рјешењем.

(2) Потраживање према лицу из става 1. овог члана застаријева истеком рока одређеног законом којим се уређује застарјелост потраживања за односну врсту потраживања, у смислу закона којим се уређују облигациони односи.

(3) Рок из става 1. овог члана почиње од дана коначности рјешења којим је утврђено да странци не припада исплаћено новчано примање или да јој припада у

мањем обиму (став 1. т. а) и б), односно од дана када је извршена посљедња неправилна исплата (став 1. тачка в).

(4) Лице из става 1. овог члана дужно је да врати новчано примање највише у износу примљеном за посљедње три године, рачунајући од посљедње исплате на коју није имало право.

Члан 113.

(1) Органи надлежни за рјешавање о правима по овом закону по службеној дужности надзиру и контролишу појаве из члана 112. овог закона.

(2) Рјешење којим се странка обавезује да врати неосновано примљена средства доноси првостепени орган мјесно надлежан да рјешава о главној ствари.

(3) Против рјешења из става 2. овог члана странка има право жалбе.

Члан 114.

(1) Ако је лице из члана 112. овог закона и даље корисник новчаног примања по овом закону, административно извршење коначног рјешења о накнади штете врши се у висини од једне половине до пуног износа новчаног примања и без његове сагласности.

(2) Ако лице из члана 112. овог закона није корисник права по овом закону, извршење се спроводи у складу са Законом о извршном поступку.

Члан 115.

Првостепени орган је дужан да у року који је одредило Министарство достави списе предмета због предузимања радњи у судском поступку.

IX ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРАВА

Члан 116.

(1) Средства потребна за остваривање и коришћење права прописаних овим законом обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

(2) Исплата примања предвиђених овим законом извршаваће се на основу планираних средстава у буџету Републике Српске за фискалну годину.

Члан 117.

(1) Средства за здравствено осигурање и средства за накнаду трошкова личног учешћа у остваривању здравствене заштите по овом закону обезбјеђују се из буџета Републике Српске.

(2) Основица и стопа за обрачун доприноса за здравствено осигурање корисника по овом закону утврђује се у складу са Законом о доприносима.

Члан 118.

(1) Трошкови који произлазе из извршавања обавеза Републике за остваривање права по овом закону обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

(2) Трошкови у смислу става 1. овог члана су:

а) средства на име накнада банкама, односно организацији поштанског саобраћаја за услуге за извршене исплате новчаних примања,

б) трошкови медицинских испитивања извршених по упутама надлежних љекарских комисија и

в) новчане накнаде за рад тих комисија.

X НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ЗАКОНА

Члан 119.

(1) Министарство врши надзор над радом првостепених органа у спровођењу овог закона и прописа донесених на основу њега.

(2) Надзор из претходног става врше овлашћени радници Министарства који имају овлашћења да:

а) оцјењују законитост управних радњи првостепених органа, предузетих за спровођење овог закона,

б) нареде предузимање одговарајућих мјера и радњи ради отклањања утврђених недостатака или неправилности у раду надлежних органа управе у спровођењу овог закона у року који одреде,

в) упозоре на неизвршавање послова у управној ствари из дјелокруга овог закона и одреде рок за извршавање тих послова,

г) забране обављање управних радњи које су предузете супротно одредбама овог закона,

д) поднесу пријаву надлежном органу за учињено кривично дјело и поднесу захтјев за покретање прекршајног поступка ако утврде да је у управном поступку или рјешавању управне ствари повријеђен овај закон радњама или нечињењем које има обиљежје кривичног дјела, односно прекршаја,

ђ) наложе да се предмет пошаље Министарству у циљу контроле законитости рјешења и

е) донесу рјешење о накнади штете настале намјером или крајњом непажњом одговорног лица у првостепеном органу, чиме је омогућено да странка оствари новчано примање на које није имала право.

Члан 120.

(1) Мјере и радње из члана 119. овог закона предузимају се рјешењем.

(2) Против рјешења из става 1. овог члана може се поднијети приговор министру.

Члан 121.

(1) Орган над којим се врши надзор дужан је да омогући овлашћеном лицу несметан приступ и да стави на увид управне предмете и списе, односно да податке потребне за вршење надзора.

(2) О извршеном надзору саставља се записник у току вршења надзора.

(3) Записник се уручује, односно доставља органу управе над којим је извршен надзор, најкасније у року од три дана од дана извршеног надзора.

(4) Орган над којим је извршен надзор дужан је у року од три дана од дана истека рока за извршење наложених мјера писмено обавијестити Министарство да ли су мјере извршене.

Члан 122.

(1) Надзор над спровођењем одредаба чл. 36, 54, 57, 58, 59, 73, 77. и 78. овог закона врше надлежне инспекције у складу са законом којим се уређује обављање инспекцијског надзора и посебним прописима за сваку поједину област.

(2) Ако у вршењу надзора над спровођењем одредаба чл. 36, 54. и 73. инспектор утврди да није поштована предност у запошљавању, поништиће одлуку о пријему у радни однос.

Члан 123.

(1) Првостепени органи дужни су да на захтјев Министарства поднесу извјештај о спровођењу овог закона и прописа донесених на основу њега.

(2) Министарство даје првостепеним органима надлежним за борачко-инвалидску заштиту обавезне инструкције за извршавање послова за које су овлашћени овим законом.

XI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 124.

(1) Првостепени орган казниће се за прекршај новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ:

а) ако у року не достави Министарству рјешење на ревизију (члан 98. став б),

б) ако изврши рјешење прије ревизије (члан 98. став 3),

в) ако благовремено не покрене поступак по службеној дужности за доношење новог рјешења о праву војног инвалида, односно члана породице погинулог борца коме је право признато привремено (члан 101),

г) ако не донесе у року рјешење о превођењу (члан 126),

д) ако не поступи по коначном рјешењу Министарства, односно ако не изврши то рјешење у року од 30 дана од дана пријема рјешења,

ђ) ако не достави списе предмета ради одговора на тужбу или предузимања друге радње у судском поступку, у року који одреди Министарство (члан 115),

е) ако у остављеном року не поступи по акту Министарства којим је наложено извршавање одређене радње,

ж) ако у остављеном року не поступи по налогу Министарства у поступку усаглашавања евиденција (члан 91),

з) ако у року од 15 дана од дана пријема акта не усагласи евиденцију са рјешењем, односно увјерењем Министарства (чл. 127. и 128) и

и) ако у прописаном року не обнови поступак о статусу и правима странке (члан 127. став 6).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у првостепеном органу новчаном казном од 500 КМ до 1.000 КМ.

(3) Правно лице, републички орган, орган јединице локалне самоуправе и јавна установа казниће се за прекршај новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ:

а) ако не поштује предност у запошљавању бораца, ратних војних инвалида и чланова породица погинулих бораца (чл. 36, 54. и 73),

б) ако у складу са стандардним правилима не обезбиједи одговарајућа архитектонска рјешења прилагођена за улазак војних инвалида која користе ортопедска и друга помагала (члан 57. став 1),

в) ако војним инвалидима која користе ортопедска и друга помагала не обезбиједи посебно обиљежен простор за паркирање возила (члан 57. став 2),

г) ако не поштују предност приликом пружања услуга из своје надлежности ратним војним инвалидима и родитељима, односно усвојоцима погинулог борца (чл. 58. и 78) и

д) ако не поштују предност дјецe ратних војних инвалида од I до VI категорије и дјецe погинулих бораца приликом уписа у средње школе или факултете, као и приликом додјељивања стипендија за школовање, односно приликом смјештаја у ћачке или студентске домове (чл. 59. и 77).

(4) За прекршај из става 3. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, републичком органу, органу јединице локалне самоуправе и јавној установи новчаном казном од 500 КМ до 1.000 КМ.

XII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 125.

Лице коме је статус и право на мјесечно примање признато по основу ране, повреде, озљеде, настале или погоршане болести, као и смрти, по прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, а основ за признавање тог статуса и права није предвиђен овим законом, задржава статус и користи права у обиму и под условима предвиђеним законом, осим у случају укидања рјешења у поступку превођења и укидања рјешења у поступку ревизије преведених рјешења.

Члан 126.

(1) Првостепени органи извршиће по службеној дужности до 31. децембра 2012. године превођење рјешења која нису преведена, а подлијегала су обавезном превођењу по закону који је био на снази до дана ступања на снагу овог закона.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, првостепени органи извршиће до 30. јуна 2012. године превођење рјешења којим се признаје право на допунско материјално обезбјеђење из члана 50. став 3. овог закона, рјешења којим се признаје право на додатак за његу и помоћ из члана 46. став 2. овог закона, рјешења којим се признаје право на породичну инвалиднину за три корисника из члана 64. став 1. тачка в) овог закона и рјешење којим се признаје право на породичну инвалиднину из члана 65. став 2. овог закона, без обзира на то да ли је превођење извршено по закону који је био на снази до дана ступања на снагу овог закона.

(3) Министарство може наложити и одредити рок за превођење рјешења о: утврђеном статусу и категорији борца, праву на накнаду одликованом борцу и породици одликованог погинулог борца и праву на борачки додатак, без обзира на то да ли је превођење извршено по закону који је био на снази до дана ступања на снагу овог закона.

(4) У поступку превођења рјешења о утврђеном статусу и категорији борца обавезно се тражи мишљење Борачке организације у смислу члана 27. став 3. овог закона.

(5) У поступку превођења рјешења надлежни орган ће укинути или измијенити првостепено рјешење ако је статус и/или право признато супротно Закону.

(6) Рјешење о превођењу подлијеже ревизији.

Члан 127.

(1) Министарство по службеној дужности или на захтјев првостепеног органа врши ревизију спорних и сумњивих увјерења о дужини војног ангажовања, увјерења о околностима погибије, смрти и нестанка, односно заробљавања, рањавања, озљеђивања и повређивања припадника оружаних снага бивше СФРЈ односно Републике Српске, без обзира на то да ли је ревизија увјерења вршена по прописима који су били на снази до 30. марта 2007. године.

(2) Борачка организација, Републичка организација породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Републике Српске и Савез организација и удружења ратних војних инвалида Републике Српске могу дати иницијативу за ревизију увјерења.

(3) Министарство може, ради употпуњавања чињеничног стања, затражити мишљење организације из става 2. овог члана и у случају када она није дала иницијативу за ревизију увјерења.

(4) У поступку ревизије увјерења као докази могу се користити и изјаве странке и свједока, а странци се мора посебно пружити могућност да се изјасни о свим околностима и чињеницама које су изнесене у поступку.

(5) Ревидирано увјерење представља доказни основ за рјешавање у управним стварима, и у редовном поступку, и по ванредним правним средствима.

(6) Надлежни орган је дужан да у року од 30 дана од дана пријема ревидираног увјерења из става 3. овог члана понови поступак о статусу и правима странке.

(7) Странка може оспоравати ревидирано увјерење, односно рјешење којим је извршена ревизија увјерења само у поступку у коме се то увјерење, односно рјешење употреби као доказно средство.

(8) Одредбе ст. 1. до 7. овог члана сходно се примјењују и на увјерења о околностима погибије, смрти и нестанка, односно заробљавања, рањавања, повређивања и озљеђивања припадника оружаних снага бивше Републике Српске Крајине, као и лица из члана 11. овог закона.

Члан 128.

(1) Министарство рјешава о захтјеву странке за признавање војног ангажовања у рату у периоду од 17. августа 1990. до 19. јуна 1996. године, као и о захтјеву за утврђивање чињенице погибије, смрти и нестанка, односно заробљавања, рањавања, озљеђивања и повређивања припадника оружаних снага бивше СФРЈ, односно Републике Српске у том периоду.

(2) Министарство рјешава и о захтјеву странке за утврђивање чињенице погибије, смрти и нестанка, односно заробљавања, рањавања, озљеђивања и повређивања припадника оружаних снага бивше Републике Српске Крајине, као и лица из члана 11. овог закона.

(3) Захтјев са доказима подноси се путем првостепеног органа који врши претходно усаглашавање са евиденцијом Министарства.

(4) Изјава странке и свједока не сматрају се довољним доказним средствима у поступку из ст. 1. и 2. овог члана.

(5) Против рјешења из ст. 1. и 2. овог члана не може се изјавити жалба, али се може покренути управни спор.

(6) Министар доноси правилник којим се уређује садржај и начин вођења војних евиденција.

Члан 129.

(1) Лице које је стекло право на мјесечно примање по прописима бивше СФРЈ, односно Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине и користило га у Федерацији Босне и Херцеговине или у некој од држава у окружењу, може наставити да користи право под општим условима из чл. 14. и 15. овог закона и додатним условима:

а) да није дошло до застаре самог права и

б) да има пребивалиште у Републици Српској.

(2) Под условима из става 1. овог члана може наставити да користи право и лице које је стекло право на мјесечно примање по прописима Републике Српске, па га је престало користити због остваривања права у Федерацији Босне и Херцеговине или у некој од држава у окружењу, или због одласка у иностранство.

(3) Лице из ст. 1. и 2. овог члана може користити само право предвиђено овим законом.

Члан 130.

(1) Захтјев за признавање статуса и права поводом околности вршења војне службе прије 17. августа 1990. године, као и после 31. децембра 2005. године, одбациће се као недопуштен.

(2) Захтјев за признавање права на личну и породичну инвалиднину по основу болести из члана 40. став 3. овог закона одбациће се као недопуштен, по претходно прибављеном мишљењу љекарске комисије из члана 93. овог закона.

Члан 131.

(1) Влада ће у року од 30 дана од дана ступања овог закона донијети уредбу о борачком додатку (члан 31. став 4).

(2) Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети правилнике:

- а) о утврђивању процента војног инвалидитета (члан 40. став 4),
- б) о оштећењима организма по основу којих војни инвалид има право на додатака за његу и помоћ (члан 47),
- в) о оштећењима организма по основу којих војни инвалид има право на ортопедски додаток (члан 49. став 3),
- г) о накнади трошкова изградње надгробног споменика погинулом борцу (члан 69. став 3),
- д) о накнади трошкова сахране ексхумираног борца (члан 71. став 2),
- ђ) о раду љекарских комисија (члан 95. став 3),
- е) о јединственој матичној евиденцији корисника права (члан 111. став 2) и
- ж) о садржају и начину вођења војних евиденција (члан 128. став 6).

Члан 132.

До доношења прописа предвиђених овим законом, примјењиваће се прописи донесени на основу Закона о правима бораца војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 46/04, 20/07, 59/08 и 118/09), уколико нису у супротности са овим законом.

Члан 133.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о правима бораца војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 46/04, 20/07, 59/08 и 118/09).

Члан 134.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 01-2079/11

Датум: 23. децембар 2011. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић